

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 265. szám, özv. Fried Józsefné úrnő házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Vészharang.

Pályázatra sincsen kitűzve még a szentesi polgármesteri állás, annál kevésbé a választás határnapja és a »Szentesi Lap«, mint az egyre déli 12-öt ütő bomlott óra, máris szünetlenül arról vezércikkhez, hogy: mi szándéka a vármegyének e polgármester-választással? hogyan akarják kihagyni a kandidációból Balogh Jánost, aki még nem is pályázott: és — mert ilyen »erőszakoskodástól« még is félnék, — hogyan akarják a belügy-minisztert arra bírni, hogy ne fogadja el Sarkadi Nagy Mihály lemondását.

Ugy konganak, egyre konganak a bombasztikus frázisok a tiszteletreméltó újság hasábjain, akár a vészharang. Közbe jön egy-egy hatalmas fenyegetés, mint »Nem és nem!«, »Soha és soha!«, »Vigyázzon!«, »Tessék választani!« stb., hogy aki ezeket olvassa, okvetlenül azt kell hinnie, hogy a »Szentesi Lap« az a nagyhatalom, mely itt irányt szab mindennek, és a lap szerkesztőjének, Sima Ferencnek egyetlen szemhunyorításától függ az egész város sorsa.

Tulajdonképen azonban ez az egész rémséges vészharang-kongás semmi egyéb, csupán a megszorult ember eszeveszett kapkodása, mely szertelen voltában szinte száználmas és épp ab-

ban tesz nagyobb kárt, akiért sikra száll: Balogh Jánosban.

Mert ugyan ki venné komolyan az eféle fejtelten kapkodást, mikor a vészharang kongatója egyszer azt írja, hogy Balogh János az egyedül lehetséges békeapostol, aki a vármegyét és Szenteset el tudná vezetni a béke útjára, ha hogy Szentes egész közönsége egyhangúlag jelölné és választaná polgármesterül; majd harmadnapra meg már erőszakkal bömböléssel vágja oda, hogy ez az ember — már mint Balogh János békeapostol, megvivja a harcot a vármegyével szemben is becsületesen és férfiasan.

Persze, ez az ember »egy csatabárd«, és Sima Ferenc előtt ez teszi őt kívánatos, mert hogy ezt a csatabárdot ő villogtatná s hogy kik ellen? — vajon az oly kívánatos belbéke érdekében-e vagy annak teljes felforgatására? — mindezt, ismerve a szerepvivőket, nem néz kitalálni.

Természetes, hogy Sima Ferenc szerint, a vármegyei kormányzat vezetőinél nagy ijedelmet csírált az a hír, hogy Balogh János visszajön Szentes polgármesteri székébe.

A vészharang legalább ezt így kongja el, de — mint a bomlott óra — nem is tudja, mit kong?

Mert először is: Balogh János nem jön még vissza Szentes város polgármesteri székébe, legfőleg csak visszavágyik; a jámbor óhajások pedig nem igen szoktak senkiben sem nagy ijedelmet gerjeszteni, főleg mikor megvalósulásuk még annyira a messze távol ködében van, mint a Sima Ferenc csatabárdjé. Másodszor meg, föltéve azt az esetet, hogy az a híres csatabárd már csakugyan visszakerült volna Szentes város polgármesteri székébe és Sima Ferenc már meg is villogtatná azt a vármegyei kormányzat vezetőinek feje fölt: mi úgy ismerjük e vezetőket, hogy nem nagyon ijedősek és van bennük elég erő és akarat, megbirkózni az olyan csatabárdokkal is, kivált ha oly erkölestelen kezek villogtatják azt fölttük, mint a Sima Ferencéi.

A vészharang kongásának együgyű természetét tehát már az is eléggé jellemzi, hogy maga alkotta rémlátományokkal ijesztget, de még jobban az a föltevés, hogy bekövetkezhet olyan esetőség, amikor Balogh Jánost a többség, párttekintet nélkül, fogja hívni a szentesi polgármesteri székbe.

Ezt a rengeteg abszurdumot a Szentesi Lap már egynehányszor feltálalta és mi eleinte azt hittük, hogy csak tréfál, mert hogy komolyan el-

TÁRCA.

M á m o r.

Ereszkedik az alkony pirja,
Felleg borul, sötétedik —
Hajrá fiúk, bort a pohárba,
Igyunk, vigadjunk reggelig!
Ma még piros bor szítja kedvünk,
Vértünkben kedv 's erő buzog,
Holnap tán kiterítve feksziünk
S némán bolingtagnak felettünk
Sötét árnyéku ciprusok.

De hogy mi lesz, minek keresned!
Hiszen a perc még a miénk,
Mienk a dal, a lány, a serleg,
S a mámor, mely bennök kereng,
S míg ennek aranyos ködében
Elménk káprázattal mulat:
Hiába gyül fel az égen,
E csalfa fény győz a sötétben
És kedvünk egyre szilajabb.

Hajrá fiúk, sohase bánjuk,
Hogy kőtyagos lesz a fejünk,
Ha mindig józan fejjel járjuk,
Nyomoriság az életünk,
Szerelme nőnek, lángra borkak
Hítvány, mint a föld más pora,
Mi benne kéjt, gyönyört lobogtat,
Mitől sziveink feldobognak
Az egyedül csak mámorea.

Incedy László.

Az én fürdőm.

Négy eladó lányom, két fiam, egy anyósom és háromszáz hitelezőm volt. Igenis volt, mert ma úr és furdótulajdonos vagyok. Fürdőm a legkeresettebb üdülő helyek egyike széles e hazában. Kár, hogy Gastein nincs valahol itt a közelben; bizonyosan elpírulna szégyenletében az én fiatal fürdőm előtt, mely esztendővel ezéltől libaüstztató volt.

Szegény feleségem; teteme ott porladozik a temetőben, ciprus hajtja koronas lombját sirköve fölé. O nem érthette meg az én boldogságom hajnalpirkadását, nem érthette meg leányainak szerencsés férjhezmenetelét, nem érthette meg, hogy anyósomat egyszer ez életben mosolygni lássa. Mosolygó anyós? Igen, az én anyósom mosolyog.

Leveles szőlőindával befutott házam tornácán ültem. A nap lealkonyodott, a szívem zakatolt, mert reggelre vendégeket vártam: az adóvégrehajtót és a becsust.

»Hát nincs irtalom a mennyekben?« ordítottam megfelelő kétségbeeséssel.

»A mennyekben van; de az adóvégrehajtóknál nincs vigasztal: az egyik lányom, a kinek arcaim mely barazdát hasított a kesergés, még eddig ismeretlen jegyese után.

Magam köré gyűjtöttem családnom tagjait s megrendeltem, hogy zokogjanak.

Ők is zokogtak, én is zokogtam, mindnyájan zokogtunk.

Panaszos jajgatásunkba melán vegyült bele a hazatereit csorda diszkanak bögése.

Könyeink kiapadtak; a zokogásból kétségbeeső fuldoklásba csaptunk át.

Vártuk, hogy megnyíljon a menny s a legfelsőbb égi hatalom — engedve a magyar törvényhozás sürgetésének — rendezni fogja nemesi kuriám valutáját. Törődtem volna én azzal, hogy a monometallizmus vagy a bimetalizmus elvei szerint rendezze-e, csak hogy már egyszer rendezve legyen.

Mély bánatomat politizálással igyekeztem elűzni. Szidtam Bismarkot, izgattam a hármas szövetség ellen, tiltakoztam a védvamos módszer ellen és végül bejelentettem az obstrukciót. Leányaim, anyósom véghetetlen szánalommal tekintettek rám; az egyik azt hitte, hogy megbolondultam, a másik azt, hogy megőrültem.

Hirtelen örömríkanás hangzott a pajta felől. Termetes szakacsnének közeledett felénk, magasra emelt kezében hízólibát tartott. »Megkerült! Megkerült!« sipította és arca a boldogságtól piros színt fogott.

Leányaim, anyósom, örömrivalkodva ugrottak fel s rohantak az elvezetettnek hitt liba diadalmas megtalálójá elé.

Ez volt életemnek második derűs napja; az első akkor volt, mikor megütötte a linci ambót és Weckerle mely fájdalomra bezsebeltem nyolc forint negyen krajcárt.

A megtalált liba kézről-kezre járt.

»Csoda történt-e?« ajúlodott anyósom, »hisz ez a liba, mikor eltűnt, sovány volt s most imé...«

képzelve ennek a lehetőségét: ki gondolt volna ilyesmire? Tapasztaljuk azonban, hogy konok következetességgel lovagol ezen a vesszőparipán, hogy ez az idea, mintha Balogh János valaha párttekinet nélkül meghívna Szentes közönsége a polgármesteri székbe és így módjában volna neki abban, egyhangú megválasztással, kényelmesen elhelyezkedni, igazi rögeszmévé vált nála — és van bennünk annnyi emberies érzés még közéleti ellenfelünk irányában is, hogy nem sajnálunk tőle egy kis hideg zuhanyt, mely rögeszméjéből idején kiábrándítsa.

Nem! Az az idő elmúlt, amikor Szentes népe a Sima Ferenczekben és Balogh Jánosokban megbizhat és — szeretjük hinni — ez a nép soha többé olyannyira vaksággal megverve nem lesz, hogy szavuk után induljon sorsa intézésében.

Sokkal inkább meghurcolták e város jó hírnevét, sokkal nagyobb mestereknek tanultuk őket ismerni a gyűlölség és vizsgálkodás szításában, sem hogy valaha lehetséges legyen bennük bizakodni, vagy Balogh Jánost a béke apostolának elfogadni.

Azok a sebek, miket ők Horváth Gyula illetéktelen beavatkozásával, mindég önös célból ütöttek e város belbékéjén, még be sem heggedtek. Az általuk feldúlt társadalom erőteljes szervezete dacolt ugyan az ő brutálitásukkal és a felidézett viharok úgy vonultak el fölötté, mint a tisztító zivatar a szálla-erdő fölött, melynek lombja zúg, hajlong, de dereka meg nem törrik; de nem rajtuk mult, hogy e társadalom fenekestől fel nem fordult, minő jogon remélik hát most, hogy az a társadalom, az a város pillanat alatt teledni fogja az ellene intézett támadásokat, jó hírnevének pellengérezését, belbékéjének feldúlását, és egyértelműen szorítja szívéhez azt az

átkos kezet, mely annyi súlyos sebet mart rajta?

Hát igaz! Az eddigi súlyos harcokban mindenütt csak Sima Ferenc volt az előtérben, az ő alakját láttuk, az ő keze volt, mely Szentes és Csongrádvármegye jó hírnevét odavonszolta az országházba, világ színe elé; de tekintetünk rég behatott már a függöny mögé és ma Szentesen minden ember tudja, hogy annak a harcnak egyik elsőrendű értelmi szerzője ott túlnan Balogh János, aki közéleti pályafutásában elérte azt, amire ezerszer rászolgált, hogy saját tisztársai ma már rég elfordultak tőle és nincs közöttük bár egy, aki vele csak tűrhető kollégialis viszonyban is volna, mert mind azt látja, tapasztalja, hogy titokban ellenük tör, vesztükre konspirál, szemben velük akármilyen méződés legyen is különben a beszéde.

Innen van, hogy Balogh János pályázatától nem ijed meg senki, legkevésbé a »vármegyei kormányzat vezetői«, akárhogy bizonykodik is a vészharang ennek ellenkezőjén. Mint ellenfél nem lehet félelmetes abban a pillanatban, ahogy erejét, fegyvereit ismerjük; mint olyan pályázó, aki attól teszi fellépését függővé, hogy Szentes polgári párttekinet nélkül körülötte sorakozzanak, — meg már éppen nem. Ezt várni, ilyen feltételezni e város polgárságáról — több a perfidiánál, ez már eszeiösség.

Ne kongassák hát untalan azt a vészharangot, nem vonz az már közönséget úgy sem. Ne igyekezzenek senkit megrémíteni, de ne rémiszték magukat se akár azzal, hogy Balogh Jánost minden áron elakarják ejteni a vármegyén, akár azzal, hogy az előttük most egyszerre bűnössé vált miniszterelnöknél S a r k a d i N a g y Mihály lemondásának el nem fogadását akarnák most a vármegye vezetői keresztülvinni.

Mindez üres mesebeszéd, az egyik

épp oly kevéssé igaz, mint a másik. A vármegyén ez idő szerint éppen nem foglalkoznak a szentesi polgármesterválasztás kérdésével, azon egyszerű okból, mert még nincsen napirenden. Ott pedig minden ember megtalálja mindég a maga napi teendőjét, ha időnek előtte nem foglalkozik is a jövendő munkájával.

Ahol dolgoznak, ahol a hivatalos teendőket pontosan, lelkiismeretesen elvégzik: ott nincs idő az örökös pártfordulatokra, titkos aknamunkákra. Az ilyeneknek csak olyan hivatalos talaj kedvez, mint a szentesi szakasz-igazgatóság, ahol a szakaszigazgató az unalom venné meg, ha titkos fordulatokon nem törné a fejét.

Nem mesterkednek a »vármegyei kormányzat vezetői« még azon sem, hogy Sarkady Nagy Mihály tekintetében bármily irányban is informálják a kormányelköltő. A főispán felterjesztette a polgármester lemondását és az arra hozott fegyelmi választmányi határozatot épp azért, mert a lemondott polgármester fegyelmi vizsgálat alatt állt és kívánatosnak látszott, éppen a S i m á é k minden utólagos közbeszólásának elkerülése végett, hogy a belügyminiszter ezt az ügyet már most minden részletében ismerje. — Ennyi az egész.

Ismételjük hát, hogy kár azt a vészharangot ma, mikor a polgármesterválasztás még napirenden sincsen, időnek előtte olyan nagyon kongatni, mert hamarosan elkopik és akkor a sutba való lesz az is, mint a most polgármesterségre ajánlott híres csatabárd, amelynek kicsorbult az éle.

Árvák és szegények. A sajtó feladata, sőt kötelessége minden közkérdést tüzetesen tárgyalni, minden fölmerülő közérdekű eszmét megbeszélés tárgyává tenni és arról nézetet nyilvánítani, tekintet nélkül a szereplő egyénekre vagy arra: melyik eszme kitől származik.

»Hah!« vágott közbe leányaim közül az egyik, »legalább is négy kilót hizott.«

»Hol találta meg, hol találta?« kérdeztem: izgatott remegéssel a szakácsnétól.

»A csobolya-tó partján.«

»Sejtettem!« válaszoltam s szempillám remegett a jövő boldogságotól. Bánattal vegyes örömmel csillapodott. Újra leültünk s kéjes gyönyörrel hallgattuk a megkerült liba gágogását.

»Uraim és hölgyeim! Leányaim, anyósom és mélyen tisztelt szakácsném! vettem fel a beszédet én. »Amít régen sejtettem s amit lelkem óhajta remélt, immár megvalósult. Így kellett történni, a nagy természet kérlelhetetlen logikailag így rendezte ezt.«

Családom rokonszenves bamulással irányította szemet beszédem ajkamra.

Rövid szünetet tartottam, hogy szónoklatom hatását növeljem. Mert így vagyon ez megírva Beöthy Zsolt szónoklatában.

»Halljuk! Halljuk!« kiabálta egyhangulag az anyósom.

»Nos hát hallják, nos hát tudják meg, nos hát hirdessék a Kárpátoktól az Adriáig, hogy: föl van fedezve! Homlokomról nehéz csöppeken hullott alá az izzadság.«

»Mi van fölfedezve?« kérdé remegő hangon az anyósom.

»Mi van fölfedezve? ... « nógattak leányaim.

»Mi—i van? Hát nem sejtitek? Oh hosszú hajú teremtményei a mindenhatóknak, nem tudjátok, hogy föl van fedezve a csobolyai

fürdő. A libát a csobolyai tó partján találták meg, ott is hizott négy kilót. Már pedig ahol egy liba négy kilót hizik, ott két liba nyolc kilóval fog gyarapodni. Holnap megvegyvizsgáltatom,« — folytattam örömkönnök közt. — »Elhivatom Csereső Gáspárt, aki a fővárosban kékfestőgyári munkás volt, s aki, nincsen a világon olyan folyadék, amelyben vegyelemet ne találha. Igen!« végzém szavaimat s kezemet adólag terjesztém ki családomb tagjainak feje fölé ... »a csobolyai fürdő, az én harminc izben betáblázott ingatlanomon lévő csobolya-tó, a legjobb hatású gyógyfürdő e világon.«

Anyósom tett néhány ellenvetést; leányaim hallgattak. Csereső Gáspár vegyelemző a szomszédomban lakott. Athivattam. Éppen hivatalos körútra készült. Mert tetszik tudni, éjjeli bakter volt és nagyon becsületes ember, akinek dicsőséges kormányzása alatt a csendőrségnek soha sem sikerült a »tettes« nyomára jönni. Ha valakit lopással gyanúsítottak, Csereső Gáspárhoz fordult; szép szóért, egy pipa dohányért bebizonyította bárkinek is az alibiét. Két pipa dohányért esküt is tett.

Csereső Gáspárt ájtott s családomb tagjainak kíséretében vonult a csobolya-tóhoz. Kalapjába merített a vízből s nyomban konstátálta, hogy a csobolya-tó telisdetteli van a l-felkóhol tartalommal és úgy a köszvénybántalmak, mint az idegbajok, de főképen a nátha gyógyítására kiválóan alkalmas.

Csereső vegyelemző tiszteletere gazdag

vendégséget csaptam s kiállítottam számára a szabadjegyet a Csobolyafürdőbe.

Még az nap éjeli hire futott a községben az én gyógyhatású fürdőmnek. Korán reggel már bevették az ablakomat; annyi fürdőző közönség jött, hogy zendüléstől tartottam.

Háromszáz ember vonult a Csobolya fürdőhöz. Háromszáz ember fizette le az öt krajcár fürdőzési díjat.

Tizenöt forintom volt, meg voltam mentve. A végrehajtót lekenyerelhettem, a becsüsst leittathattam, a felperes ügyvédjéhez nőül adhattam az egyik leányomat. Epp most egy éve, hogy a fürdőt felfedeztem; nem én, hanem a liba. Egy esztendő óta a Csobolya fürdő: világfürdő, melyet északról a bagosi apcsek, nyugatról a kecmerégi fenyesvek, délről a süksői legelők öveznek. A fürdő kies parkjában naponként zenekar játszik. A közönség kényelméről minden tekintetben gondoskodva van, csak még a lepedők nem érkeztek meg. A tó jobb partján jelző tabla mutatja, hogy ott az urak, a bal oldalon pedig a hölgyek fürödhetnek. A csobolya-tó alig másfél napi gyalogjáró a vasúttól. A postát minden két helyben pontosan meghozzák. Mikor a nap nyugovóra hajlik s a zenekar már nem játsza a »Nincs még vesze Lengyelország ... « kezdetű nótát, fölhangzik a béka-sereg orkeszterének andalító brekégése.

Eh! de minek folytassam tovább! Az én fürdőmnek nincs szüksége a reklámra.

Cincser.

Ez igazságot senki sem hangoztatja erőteljesebben mint mi és így természetes, hogy örömmel vesszük most is »Csongrád megye« című laptsunk felszólalását a Burián Lajos városi ügyész által felvetett indítvány ügyében, mely szerint az árwapénztári 80,000 frtos tartalékalap mily célra fordíttassék.

A magunk részéről az ügyészi indítvány elfogadása mellett törtünk lándzsát, nevezett laptsunk ellene szól és azt vitatja, hogy célszerűbb volna a szegényügyet debreceni mintára megoldani és fölveti a kérdést: vajon a szóban levő 80,000 frt nem volna e inkább egy — a mi igényeinknek megfelelő kórház építésére fordítható, a melynek eszméjét nem oly régen szintén lapunk pendítette meg.

Az ügy a fölvetett új eszmével mindenesetre bonyolultabbá lesz, de nem annak hátrányára. Kétségtelen, hogy »több szem többet lát« s ez szerint több értelmi erő jobbat is fog létesíteni, ha a kölcsönös felvilágosításnak mindenik hozzájárulhat.

Laptsunkunk át lehet hatva e gondolatól, különben nem szól volna bizonyára hozzá sem chez a kérdéshez és főleg nem aposztrofálta volna a mi lapunkat.

Igy fogva fel a helyzetet, hadd precízírozuk újfent az árvák és szegények ügyében, de a közkórház ügyében is elfoglalt eddigi és jelenlegi álláspontunkat.

Visszaidézzük olvasóink emlékezetébe, hogy mi lapunk 1889-ik évi folyamának 38-ik számában foglalkoztunk behatóan a szegénymenház kérdésével, az 1890. évi folyam 90-ik számában az árvaház, az ugyanezen évi 92-ik számban pedig a közkórház kérdésével.

E három nagyfontosságú emberbaráti ügyben akkor külön-külön kifejtett nézetünk azóta mítmén változott és épp ezért följöttebb csodáljuk laptsunkunk azon — hozzánk intézett figyelmeztetését, amelyben óva int, hogy ne kölcsönözzünk tetszetős köntöst egy oly eszmének, amely lapunk eddigi irányzatával homlokegyenest ellentétben áll.

Elővettük lapunk fentemített számain, átolvastuk figyelemmel, amit a szóban levő úgyről 2 évvel, illetve 1 évvel korábban írtunk és meggyőződünk arról, hogy laptsunkunk az ezen ügyekben elfoglalt irányzatunk felől nagy tévedésben van.

Mert mi két év előtt, mikor még a városi ügyész talán nem is gondolt mai indítványára, nem ismervé néhai való György József eszméjét sem, azt írtuk, hogy a városi szegénymenház létesítése nem eszközölhető társadalmi úton, mint például egy óvoda felállítása, szükséges tehát, hogy abban az előjáróság fáradozzék és a város egyeteme létesítse; — míg egy év előtt az árvaházról és közkórházról írva, határozottan azon nézetet vallottuk, hogy ezek létesítését a vármegye kötelességének ismerjük.

Hogy most már a városi ügyész felvett indítványa folytán kifejtett paroló nézetünk miképpen és miben jött ellenkezésbe lapunk ugyanezen kérdésben elfoglalt eddigi irányzatával? — ezt nem értjük és laptsunkunk nagyon lekötölné, ha ezt nekünk érthetően megmagyarázná.

Átvérte a szegénymenház és az ügyészi indítvány ügyében kifejtett nézetére, mi a »Csongrád megye« eszményét igen szépenk, de a mi viszonyaink közt az általa kontemplatív módon kivihetetlennek véljük. Társadalmunkban nincs meg sem a kellő érzék, sem a kellő intenzív erő ahoz, hogy ilyen mó-

don maga oldja meg a szegény-ügy égető kérdését. A sörház telkét pedig e célra, távol fekvése folytán sem tartjuk alkalmasnak.

A mi eszményünk és hisszük, az indítványt tevő ügyészé is — nem valami fényes palota, mint a laptsár hiszi, hanem egy egyszerű, igénytelen munkástelep, de nem szét-szórvá, apró házikókban, külön-külön háztartással, hanem egy egységes egész, melyben minden bennlakónak ki van szabva a maga szerény munkaköre és ha ma — Burián Lajos indítványa után — ezt a telepet egy árvaosztály javasoljuk mi is összekapcsolni: ezzel még nem tagadtuk meg lapunk eddigi irányzatát, hanem egyszerűen jogosnak ismertük el azt a törekvést, mely az árwapénztár tartalékalapjával létesítendő szegénymenházban a születlen árváknak is menhelyet kíván adni.

Ez jogos is, méltányos is. Laptsunkunk végül felveti a kérdést: hogy a szegényügy rendezése társadalmi úton intéztvén el, a kérdéses 80,000 frt nem volna inkább egy, a mi igényeinknek megfelelő kórház felállítására fordítandó?

E kérdésnek elsőjére, — a szegényügy rendezésére, már megfeleltünk, — a mi a kórház kérdését illeti, erre szintén határozottan »nem«-mel kell felelnünk és »ki« is fogjuk nyomban fejteni: miért?

A mi igényeinknek megfelelő kórház jogosultságát nem ismerhetjük el, mert kórházra csak egy mérték van: az, hogy a mai kor igényeinek feleljen meg.

Egy ilyen kórházat pedig a vármegyének kötelessége létesíteni, mert az az egyes község erejét anyagilag is meghaladja, de Szentes maga ily kórházat nem is népesítene be. Természetes, hogy e kórház létesítéséhez a vármegye minden községének hozzá kell járulnia a saját erejéhez képest úgy, ahogy ezt annak idején kifejtettük s ahogy az a vármegye törvényhatósága már el is határozta, amikor e célból egy bizottságot küldött ki.

Hogy hosszadalmasak ne legyünk, összegezzük ismét nézetünket.

Ne igyekezzünk a különböző emberbaráti kérdéseket, melyek nálunk megoldásra várnak, összebonyolítani, hanem haladjunk egy irányban, egyenesen a cél felé.

Ami a város kötelessége: ne hársítsuk azt át a társadalomra, mely sikeresen nem bírkozhat meg az ily nagy feladattal; viszont pedig ne rójunk a városra olyan terhet, melyet elviselni az egész vármegye kötelessége. Városi kórházunk ez idő szerint van. Igaz, nem éppen megfelelő, de a meglevőt is javíthatjuk annyira, hogy addig beérjük vele, amíg egy kellő megyei közkórház épül.

Szegénymenházunk azonban semmilyen sincsen és amellet többet költünk el évente a szegények istápolására, haszontalanul, mint amennyibe ez az ellátás kerülne, ha szegénymenházunk volna.

Első feladat, részben önmagunk iránt való kötelesség tehát, hogy első sorban szegénymenházat létesítsünk és chez a szükséges tőkét ott vegyük, ahol kínálkozik — az árwapénztári tartalék-alapból.

Munkás-érdekek.

Lapunk f. évi 53-ik számának egy kis cikkelyében, a munkás-mozgalommal és a mezei munkások anyagi jóvoltának biztosításával foglalkozva, kifejtettük: mely irányban keresendő tulajdonképen nálunk, ahol gyári

munkás alig számbavehetően van — a munkáskérdés megoldása.

Nem kívánunk ezáltal újabb rekrimációba bocsátkozni; — az — a már elmondottak után — azt hisszük különben sem szorul utab bizonyításra, hogy nálunk a szó igaz értelmében vett munkás-kérdés nem is létezhet s ha itt-ott fordultak is elő az alföldön egyes munkás-zavargások, ezeknek indító okai korantsem az itteni munkás-viszonyokból keletkeztek elégtelenségben, mint inkább a nagyvárosi munkásközpontokból ide elszármazott, vagy direkté ide küldött népmámító izgatók lelketlenségében keresendők.

Epp ezért, minden kitérés nélkül áttérünk ezáltal a helyi munkásérdekekre, melyeket megóva látunk abban a pillanatban, ahogy a munkásosztályt bármely szervezetei biztosítottuk minden esetleges nyomor ellen.

Azt már említettük, hogy e biztosítást részben a baleset elleni biztosítás nyújtja, olyan formában, ahogy azt a »Magyar-francia biztosító társulat« léptette életbe, hogy t. i. a megszabott heti díj olyan csekély, melyet nálunk a legszerényebb jövedelmű mezei vagy kézi munkás is a maga megerőltetése nélkül könnyen fizethet.

Ez a díj, hetenként 10 krajcár, mely összegből azonban 7 és fél krajcár a munkás életbiztosításra esik olyanformán, hogy idő előtti elhalálása esetén övé egy bizonyos fixsz összeget kapnak, mely őket a pillanatnyi nyomor ellen mindenesre megóvja, vagy el nem halálózása esetén, egy bizonyos életkorban — 60 maga kapja kézhez ugyanazt a fixsz összeget, amelyből aztán esetleg valamihet foghat. A tulajdonképeni balesetbiztosításra tehát csak 2 és fél krajcár esik hetenként, olyan csekély összeg, amely mintegy önmagunk iránt való kötelességgé teszi, hogy magunkat biztosítsuk, — mert véletlen baleset mindenkit — nem pusztán mezei munkást érhet és az intézet a semmisnek mondható betűbeízetés ellenében olyan kötelezettséget tesz magára, amely csak az által alá arányban a beízetéssel, ha tudjuk, hogy az így biztosítottak száma ezen intézetnél már igen tekintélyes.

Mindinkább fejlődő mezőgazdaságnak kiváló fontosságuva teszi ezt a baleset elleni biztosítást a mezei munkásra nézve. Tagadhatatlan ugyanis, hogy minél életerjedtebbé válnak a mezőgazdasági gépek, a mezei munkás annál inkább lesz kitéve véletlen baleseteknek és ily körülmények közt magát minden baleset ellen biztosítani olyan megnyugvas a mezei munkásra és hozzatartozóira, mely a már jelzett csekély betűbeízetéssel korant sincs eléggé megfizetve.

Hogy pedig a már nevezett »Magyar-francia biztosító intézet«-nek a szegénymunkásosztályt így beízetett szerény heti részlete biztos kézben van, erről kezeséget vállal az intézet azon törvényes kötelezettsége, hogy az így begyűlt díjtelekeket nem fordíthatja semmiféle magánpekulációra, hanem elhelyezi azokat az összeges javára, az osztrák-magyar banknál.

E baleset elleni biztosítás szükséges voltát a mi mezei munkásainkkal megértettük, őket a tömeges biztosításnak megnyerő: volna szerintünk egyik hatalmas lépés a mi speciális munkás-kérdésünk gyökeres megoldása felé és akinék ez sikerül, aki e téren számbavehető hoz létre, az nagy szolgálatot tesz nem csupán a munkásosztálynak, hanem a gazdaközönségnek, szóval — az egész alföld lakosságának is.

Am ezzel a kényes kérdés még koránt sincsen egészen megoldva; a munkások léte, bekövetkezhető nyomor ellen csak félig biztosítva, még mindig egy expedienst var, amely őket teljesen megnyugtassa az iránt, hogy minden körülmények közt mentve vannak a nyomor rémétől.

Természetesen azt, hogy minden körülmények közt, csak az emberi számítás határain belül értjük, mert olyan földi erő, mely a gondviselés szerepét ezek és szazzerkért magára vegye — el sem képzelhető.

A lehetőség határain belül fekszik azonban, ha a munkás osztály nem csupán baleset idejére van biztosítva a felől, hogy ke-

reszképtelensége alatt határozott segélyt kap, hanem — ha ez a biztosítás kiterjed a mindenkiél közös közönséges megbetegülés idejére is olyan formán, hogy a munkás azalatt orvosi ápolásban és bizonyos meghatározott napi segélyben részesüljön.

Kétségtelen pedig, hogy ez lehetséges. Nem kell hozzá még egyetlen sem abban az értelemben, ahogy a munkasegélyeket veszik, hogy az külön helyiségekben, társas-összejövetelek tartson, gyűlésezen stb. — Mindez nem előnyére, hanem csak hátrányára volna a kérdés gyökeres megoldásának; indokolatlan gyanút keltené a hatóságokban, megnehezítené a szervezet működését, sőt egyenesen veszélyeztetné az igazi célt, mely nem lehet más, mint a munkások megóvása minden nyomtól.

E célnak nem egyetlen, hanem szövetkezet felel meg, amelynek hivatalos helyiségre csak annyiban van szüksége, hogy legyen hol a heti befizetések teljesítésére és a betegség vagy elhalálozás esetét bejelenteni.

Es egy ilyen szövetkezet nagyjelentősége nem csupán abban volna, hogy lehetnéne ténny egyszerű-mindenkorra a munkásmozgalmak; bár ez a fő és ezt bizonyára elérnénk, mert az a munkás, aki a maga megléhetését minden eshetőségre biztosítva látja, elégedett — az elégedett ember pedig nem alkalmas anyag semmiféle lázongásra sem; — a lelketlen szocialista felbujtók ilyen elégtűnt munkások közt nem találnának hálás talajra lelkiismeretlen bűjtogatásukban. E főcélon kívül azonban rendkívül szolgálatot tenne egy ilyen egyesület az egészségügynek is és ezzel áldasossá válnék az egész alföld magyarságára.

Hogy egy ilyen szövetkezet mily alapon létesíthessék? mi legyen a szervezete? hany taggal állhat fenn? milyen heti betéttel? és ez ellenében miként biztosítsa a munkásokat megbetegülés esetén, a gyógykezelés és segélyezésről? — mindezt ezáltal még nem kívánjuk megbeszélés tárgyává tenni, nem pedig azért, mert ez iránt egy alapszabálytervezet van készülőben, sőt a napokban már el is készül s csak ha ezt megismertük, fogjuk bírálat alá venni, elmondva ezzel kapcsolatban a magunk nézetét is.

Ezúttal csak rá kívántunk mutatni egy körülményre és ez az, hogy az általunk itt nagyjából vázolt szövetkezet csak az esetben fog teljesen megfelelni a célnak, ha a munkások baleset elleni biztosítására támaszkodik. E kettő kölcsönösen kell hogy támogassa és kiegészítse egymást, mert a kettő együttesen van hivatva a helyi munkás-kérdést gyökeresen megoldani.

Az egyik biztosítékot nyújt a munkásnak arra, hogy közönséges megbetegülése esetén orvosi segélyben részesül és aijtán nem kopogtat be a nyomor, a másik pedig véletlen balesetknél teljesíti ugyanazt a szolgálatot, — a kettő tehát tulajdonképen csak egy egésznek két fél része és az egyik akkor nyer igazan becsben, ha a másik létesül.

S hogy létesüljön a célba vett szövetkezet: ezen faradozni munkásaiak kellő felvilágosításával, első sorban a munkaadó gazdaközönség kötelessége, mert ezzel nem pusztán egy emberies célt szolgál, de saját érdekeit is megvédi minden zajos és kihatasaban átkos munkásmozgalom ellen.

UJDONSÁGOK.

Szentes. 1891. július 12.

— **Gyűlések a vármegyén.** A vármegyei közigazgatási bizottság a f. hó 14-én, délelőtt 9 órakor tartja e havi rendes gyűlést és a vármegyeház kistermében; — ugyanaz nap délután 3 órakor pedig a vármegyei gyámügyi főelőbviteli bizottság gyűlése ugyanott.

— **Éretlen feljajdulás.** »Egy a p a e« fanyar humórral jajdul fel a »Csongrád megyei Híradó« f. évi 27-ik számában, hogy mi lesz már most? Micsoda abszurdum az a gimnázium igazgatóságától, hogy az intézet éves értesítőjében ki merje nyomtatni, miszerint a közoktatásügyi miniszter egy rendelete folytán a következő tanévben az első

osztályba csakis 60 növendék vehető fel. Közvetési pedig ezt az igazgatóság — az idézett lap szerint — egészen kedélyesen, azért, hogy a szülők tudják magukat mihez tartani. Már pedig — aszongya — a lefolyt tanévben is 75 növendék volt ezen első osztálynak és a természeti processzus az, hogy jövőre ne kevesebb, hanem még több legyen; kiket fognak hát a jelentkezők közül visszautasítani? Bizonyosan azokat, akik később jönnek beiratkozni, amiből aztán a »Csm. H. azt a bölcs következtetést vonja le, hogy e szerint már hajnali 3 órakor ott kell lenni a beiratkozóknak, egymást könyökkel taszálgni s aztán: aki bírja, az marja; ami mellett megeshet, hogy a saját szerény véreink szorulnak ki az élelmebből és erősebb idegenek mellett és akkor aztán mehetnek, vihetik a fiaikat ki Szarvasra, ki Késmárkra, ki meg Kecskemétre. Végül aztán ráripakodik az »egy a p a e« közoktatásügyi miniszterre, hogy ha így akar benűnket rendszabályozni, hát adjon pénzt is az iskolára, tartsa fenn a gimnáziumot az állam. Az »egy a p a e« aligha ismeri a közoktatásügyi törvényt, különben nem förmedné rá az igazgatóságra, amiért az éves jelentésbe a kifogásolt értesítést felvette. A gimnázium tanári karának és igazgatóságának fölöttes hatósága a miniszter és rendeleteit respektálni tartozik. Különben is ez a rendelet semmi újat nem mond, csak a törvény szigorú betartását követeli, e szerint pedig egy tanteremben 60 tanulóval több nem tanítható. És ha a múlt évben az I-ső osztályban 75 volt a tanulók létszáma, ebből a természetes processzus szerint csakugyan az következők ugyan, hogy jövőben még magasabb lesz az a létszám, de nem egyszerűen az is, hogy ez a növekedő létszám a végteleen zsufoltassék össze. A megoldás módja sem az, amelyre az »egy a p a e« eljut, hogy e szerint — aki bírja az marja majd, hanem igenis az, hogy — ha ennek szüksége bekövetkezett, párhuzamos osztályt állítsunk, vagy egyelőre feliratban kérjük a minisztertől, hogy ideiglenesen 1—2 évre, amíg az osztály párhuzamosítása lehetséges, engedje meg a mai állapot fenntartását. Minderről azonban nem a tanári kar kötelessége idején gondoskodni, hanem az iskolafenntartó testület és az érletlen feljajdulás helyett épp azért bőlecsben tesz vala az »egy a p a e«, ha jogos indítványával e részben a városi tanácshoz, esetleg a képviselőhez fordul, mely hivatva van e bajon segíteni.

— **Presbiteri gyűlés.** A helybeli református egyház presbiteriума ma és holnap rendes gyűlést tart az egyház tanácstermében.

— **Dühöng az egészség.** A világ leg-egészségesebb városa ez idő szerint valószínűleg Szentes. Ezt kell legalább következtetnünk azon körülményből, hogy orvosaink közül 3 is tavol van hosszabb időre, ami mindenesetre kedvező jele az egészségi viszonyoknak. Dr. Reics Samu és dr. Balassa Péter már napokkal előbb utaztak el fűrdőre, ma pedig dr. Zuckermann Soma utazott el Bécsbe, hogy ott szakmájában, különösen pedig az ottani fogászat klinikán a fogászatban, magát tovább képezze. A bécsi fogászati klinikán, melynek városunk szűlőtte, dr. Károlyi Mór az asszisztense, egyike a legkitűnőbbeknek és mi annyival inkább örülünk, hogy városunk egy orvosa magát ott a fogászatban alaposan kiképezi, mert így ezután a gyógytudomány ezen ágazata is szakavatott orvos gyakorlatában lesz és közönségünk nem lesz a jövőben kénytelen, magát ide vendégszerelésre jövő úgynevezett fogtechnikusokra bízni, vagy ilyeneket az idegenben nagy költséggel felkeresni, ha fogfájóssá lesz, vagy hiányos fogait műfogakkal kell pótoltatnia.

— **Lelketlen szülők.** Egy alkalommal már megrögtök egyes szülők azon lelketlenségét, hogy 7 éven alóli megbetegült gyermekeiket orvosi segély híján hagyják elpusztulni és ime, újból 4 olyan eset jött tudomásunkra, melyekben a szülők megfedkezve legszentebb kötelességükről, nyomorultul hagyják sírba hervadni 7 éven alóli ártatlan kisdedeiket. A lelketlen szülőket a városi orvos,

kötelességszerűen, bejelentette a rendőrfőkapitányi hivatalnál, mely, hisszük, példásan fogja őket megbüntetni. A jövőben pedig, elrettentő például, az ilyen szülők neveit kénytelenek leszünk hírlapilag is közzétetni, hadd szégyenkezzenek legalább lelketlenségük miatt.

— **Ugy is tudta.** Lapunk legutóbbi számának nyíltérében, Lipcsey Ádám szegedi lapszerkesztő kollégánk, illő komolysággal konstataalta azt a tényt, hogy Sima Ferenc a saját lapjában nyilvánosan hazudott. Mindenkéül türelmetlenül várta, mit fog ez ellen Sima Ferenc, a saját lapjában, mely azóta a mult pénteken megjelent, a saját véleményre felhozni és általában volt a meglepetés, hogy az itthon örökösön vitézkedő úr melyen hallgat a kivülről jövő sértésre, sőt szokott gorombaságainak szóradata is bennreked ez egyszer. Kérdést is intéztek hozzánk sokan: magyaráz-e meg ezt a csudát, de megvalljuk: — magunktól nem jövünk soha a legközelebb fekvő magyarázatra, ha ez mi is lapunk egy jó barátjától nem kapjuk meg. O ugyanis egészen természetesnek találja Sima Ferenc hallgatását. — Hát mit mondott Lipcsey olyan rendkívül? — így okosodik. Azt, hogy Sima Ferenc nyilvánosan hazudott? Hiszen ezt már mások is mondták nem egyszer és maga Sima Ferenc is annyira át van hatva e mondás igaz voltától, ezt ő maga is annyira tudja, hogy szákségesnek sem látja, újabb megjegyzéssel kísérni.

— **Egy jó madár.** Csak 5 napig volt alkalmaszabán, mint kereskedő-segéd, Friedländer Béla Hoffmann Jakab divat és rövidűru kereskedésében, de ez az 5 nap éppen elégséges volt neki arra, hogy főnökének üzletét egy egész kis házáló-kereskedésre elégséges áruccik erejéig meglopja. Cipők, nyakkendők, harisnyák, kezélok, galérok, pénzes tárcák — szóval, amilhez hozzá ferhett, mindazt halomra lopta az élelmes tolvaj és app a tegnapi napon akarta az így észletojaltól áruccikeket postai csomagokban valamelyik cinkostársához elküldeni, mikor még idején, éppen a postalivalatban esipték meg a rendőrok, hogy töle a szakmányt elvegyék. A csomaghoz levél volt mellékelve, melyben az ipse arra kéri cinkostársát, hogy a holmit mutassa meg egy csak bűtkül jelzett egyének; valószínű tehát, hogy a jó madár egy kis búnszövezettel dolgozik. — Különb most a törvény tette rá a kezét és alighanem alaposan kifogja tanítani a úz parancsolat azon tételére: »ne loj p.«

— **Veszedelem eb.** Dacára az ebtartási szabályrendelet közvetlen közűbön álló érvénybelépésének, dacára annak, hogy a közönség az ebek zár alatt tartására már többszörösen figyelmeztetve lett, még mindig kerülnek egyes lelkiismeretlen egyének, akik dühös ebeiket nem tartják féken és ezzel a hazuk előtt elhaladókak súlyos veszedelemnek teszik ki. Így hagyta szabadon a kutyaajt P a p a i Lajosné is, míg végre a dühös állat tegnap Biki Nagy János gimnáziumi tanuló, aki gyantánulul haladt el P a p a i né háza előtt, megharapta. Dr. Polliák Sándor városi főorvos részesítette a fiatal tanulót orvosi segélyben, elővigyázatból kitégette az ebarást, míg egyidejűleg rendőrlök elrendeltette a veszedelem eb állatorvosi megvizsgálását is.

— **Megadta neki.** A »Csongrád megyei Híradó« azt újságolja a f. évi 27-ik számában, hogy Sima Ferenc a legutóbbi aférből kifolyólag Bartha Kálmán és társai ellen beadta a fenyítő följelentést. No, ezt ugyan jól megjúsogta! Pár hét óta folyik a bűnügyi vizsgalat abból a hirhett aférből kifolyólag Sima Ferenc és társai ellen s im, egyszer csak azt hiszi, hogy ő kerekedik fölül a fenyítő feljelentésével.

— **Esküvők.** Taub Dávid, a szentesi zsidó iskola kitűnő fiatal tanítója, a f. hó 20-án vezeti oltárhoz Topolyán Boskó Zseni kisasszonyt, Boskó Dávid ottani vendéglős kedves, művelt leányát. A f. hó 15-én pedig Asztalos Balogh Mihály iparos polgártársunk kedves leánya, Ilona, esküszik örök hűséget Mészáros József nagyabonyi fiatal iparosnak.

— **Bitang jószág.** Szeclevény község előjárósága arról értesíti rendőrűgünket, hogy ott 10 dtb, sertés 1 fehér és 9 fekete, van bi-

tangban. Közöljük e hirt azért, hogy — ha netalán polgártársaink valamelyikének ilyen szeresni tüntek volna el, tudja azokat hol keresni.

* **A színtársulat tagjai** e hó végén érkeznek városunkba. Akik a társulat tagjainak esetleg bútorozott szobáikat adnának bérbé, jelentsek ezt be Gullay testvéreknél, hogy jegyzékbe vehessék.

Irodalom.

Tolstói Leó gróf a híres orosz írónak egyik legjobb műve: »A házasság regénye«, igen sikerült fordításban jelent meg a »Képes Családi Lapok« idei évfolyamában. Most pedig külön lenyomatban is kiadta azt a »Képes Családi Lapok« kiadóhivatala. — Tolstói tagadhatatlanul a jelenkor legeredetibb íróinak egyike. Ereje a leírásban bámulatos. Fényes előadása, nagy bravúrja a legnehezebb lélektani problémák megfejtésében, a modern írók között ugyszólván páratlanul teszi. Mind ezen tulajdonságok fokozottan megvannak »A házasság regényében«. Megragadó erővel, bámulatos lélektani tudással festi két hitestárs lelki állapotát, küzdelmeit, csalódásait s bár nem megrázó katasztrófákon át de mégis kézzel foghatóan azon következtetésre vezet, hogy a keresett boldogságot nem a világ, hanem egyedül csak a házi tűzhely adhatja meg. A legmelegebben ajánljuk e kitünő regényt, mely az összes könyvkereskedésekben és a »Képes Családi Lapok« kiadóhivatalában rendelhető meg. Ara 1 frt.

Adakozzunk a segélyre szorultaknak.

Csongrád város előljáróságától a következő felhívást vettük:

Tekintetes Szerkesztőség!

Bagi Imre kengyeli birtokán, f. évi július hó 5-én dühöngött vihar, egy dohánypajtát összedöntött s ennek romjai alá temetett 160 csongrádi arató munkást, akik menedéket keresve a vihar elől, a pajtában húzódtak meg. A katasztrófának irtózatossága eredménye hű részletességgel rajzolva, már megjelent az országos hírlapok hasábjain: 8 munkás meghalt, 58 pedig részint életveszélyes, részint súlyos sérüléseket szenvedett, s a helyszínén szerzett tapasztalatunk alapján biztos tudattal állítjuk, hogy a 160 munkás közül 15 is alig túlélőzik, aki a katasztrófát ép testtel élte túl.

Az életveszélyesen és súlyosan sebesültek f. évi július hó 7-én 31 kocsin Csongrádra haza szállították lakásaikban orvosi gyógykezelés alá vétettek; a szerencsétlenek nyomora valóban megdöbbentő: sérüléseik még a leggondosabb gyógykezelés mellett is csak alig vagy hosszabb idő alatt nyújtanak a teljes felépülésre reményt; minden vagyon és élelmiszer nélkül nemcsak most szorulnak közsegélyre, hanem a nyári munka lehetőségétől megfosztva családjaikkal együtt egész évben a legnagyobb nyomornak néznek elébe.

Ekkora szerencsétlenséggel szemben a helyi szűk társadalom erőtlen s a nemzet áldozatkészségéhez folyamodik, mely becsületes munkáit veszni sohasem engedte.

Tekintetes Szerkesztőség!

A magyar sajtót mindenkor a legnemesebb közérzület vezérelte s bizton reméljük, hogy akik, még egyesek baját sem nézték közömbös szemmel soha, most midőn a magyar munkáscsaládok oly nagy száma önhibáján kívül vergődik a legnagyobb nyomorban,

nem fogják megtagadni a támogatást, melyet a sajtó szava minden igaz ügynek nyújt.

A legmélyebb tisztelettel és bizalommal kérjük a tek. Szerkesztőséget, hogy becses lapjában szerencsétlenül járt munkásaink és családjaik segélyezése céljából gyűjtést rendezni, s annak befejezte után a befolyandó könyörödeményokat hozzánk megküldeni sziveskedjék.

Kelt Csongrádon, 1891. július 8.

Hazaifas üdvözlettel

Csongrád város előljárósága

Herke Ferencz, bíró.

Sohlya Gyula, jegyző.

*

A szomszédos testvérváros előljáróságának ezen felhívásához nincs mit hozzáfűznünk. Megindítjuk a gyűjtést a magunk részéről 2 frttal és kérjük azokat, akik a szerencsétlen csongrádi munkások felsegéléséhez bármily csekély összeggel hozzájárulni kívánnak, küldjék be azt hozzánk, hogy mielőbb illetékes helyre juttassuk el.

CSARNOK.

A „búggyatyú.”

Játék-mese.

Kedves Aliquis!

Olvasta ön valamikor a pár év előtt megjelent »Nem illik« című könyvecskét, mely a járatlanoknak, mint ön is, igen hasznos útmutatást ad az illem dolgában?

Azt kell hinnem, hogy nem olvasta, mert az bizonyos, hogy: »plagizálni nem illik«, ön pedig úgy plagizál, azt, egy születtek szarka. S hagyján, hogy ezt teszi, de tölem, a kópétől plagizál, akire olyan magas erkölcsi piedestálról szeretne letekinteni, ha ugyan jómaga ilyenén állana.

Hogy mit plagizált? — Nagyon sokat. Kizilin vojvodát, Isztambert, a »közügykereskedést«, mind csak úgy mondja utánam, mint a szajkó a beszédet és ime — mire észreveszem, már két jó madarat fedeztem fel önben, egy szarkát és egy szajkót.

De ugyan, kedves Aliquis, minek az a szertelen harag, amellyel ön búggy?

Látja, az megárt a szépségnek, aztán el is vakítja az embert, még ha búggyatyú is.

Jöjjön, kedveském, hiszen maga nem olyan vad, amilyennek magát feltüntetni szeretné!

Maga egy kedves, nagyon kedves, szeretetmélő és főleg tanulókné ny kis szajkó! Úljön hát le szép csendesen ide mellém, hadd mondok el önnek még egy mesét, hátha abból is tanulna valamit, amit aztán visszabuggyhatna stórvényes késedelmi kamatokkalale együtt.

Elmondjam a mesémet? A mesét a búggyatyúról!

Lásza, maga kis hamis! — Már is megszélidült. — No, nyissa ki hát a fülét és figyeljen!

*

Volt egyszer egy kis búggyatyú.

Tudja, hogy készül az ilyen búggyatyú?

Valami pajkos »iskola« kerülő gyerekek talál az útcau egy barackmagot.

Nosza, addig dörzsolja a két lapos oldalát és egyik élet valami tégladarabhoz, amíg 3 lyukat nem köszörrül rajta, amelyeken át szépen kiszedi és felcsémegezi a barackmag belét, melynek külső, emészthetetlen csontárbortéka így üressé lesz, egészen üressé.

Az üres, lapos oldalán akkor egy szintén értéktelen fadarabot dug keresztül a nebuló, amelynek derekára, t. i. a fadarabéra, kócmadzagot köt, míg kinyúló végére, nehezéknék férges alma kerül. A kócmadzag rátekerődzik a fadarabra, vége kinyúlul az üres barackmag élén köszörrült lyukon és ahogy a vásott gyerekek a kócmadzagot rángatja, a szerint búggy a most már kész búggyatyú.

Tehát, volt egyszer egy ilyen kis búggy-

gatyú, amelynek kócmadzaga hetenként csak egyszer tekerődzött fel az üres barackmagon keresztülugott vesszőn és amelyet így a vásott gyerekek hetenként csak egyszer volt módjában búggyatni.

De ilyenkor aztán meg is állt a vásott gyerek minden ablak alatt és ahogy rángatta a rossz kócmadzagot, a búggyatyú egyre búggyta mindenütt:

— Brrrr! Zumm! Brrrr! én vagyok a kis búggyatyú, búggyok, búggyok egyre búggyok, hol gorombán, hol meg lágyan, ahogy a gádzám, ez a kócos gyerek rángatja a kócmadzagomat.

— Hát aztán mit búggyssz, te kis búggyatyú? kérdezettek szánó mosollyal az emberek.

— Krrr, brrr, búggyok gyalázatot, durva támadást mindenkire. Lebúggyom a főispánt, le a vicispánt, le meg a minisztert is, ha kócos gádzám úgy akarja.

— Menj már, te bolondos! kacagtak erre az emberek; hát ki ad valamit te búggyasodra?

A kis búggyatyú erre erőstelte magát nagyon, de még jobban a vásott gyerek, aki a kócmadzagot rángatta.

— Mit? Már hogy az én búggyatyúm búggyására nem ad senki semmit? No, várjatok. Van nekem egy jó pajtásom, a Vihadar, majd annak adom oda a búggyatyúmat, aztán lássuk: ki a legény a csárdában?

És ahogy mondta, úgy is tett.

A kis búggyatyú a Vihadar kezébe került és onnantól minden hét szombatján, mikor 6 napi fáradságos munkára a kócmadzag feltekerődzött a búggyatyú vesszőjére, Vihadar fogta az üres barackmagot, míg a kócmadzagot Aliquis rángatta, hogy: hadd búggyjon, csak hadd búggyjon.

Hézzól-házzól, minden ablak alatt újfent búggyott ezán a búggyatyú, amelyől Aliquis azt állította, hogy amit ő búggyat rajta, az csupa »humoristico-satyricus« apró mese.

És az emberek újfent kérdeztek:

— Mit búggyssz, te kis búggyatyú?

— Krrr, brrr, zumm, mit búggyok? mit búggyok? Hát együgyűek vagytok? Hát nem értitek meg, hogy ez, amit én most búggyok, mind humoristico — satyricus apró mese? Kacagjatok már, de hát kacagjatok, hiszen csupa tréfa és komédia amit búggyok!

Szánó mosollyal néztek le rá az emberek.

— Szegény kis búggyatyú! mondogatták. No, nem hiába, hogy üres vagy belől, a külsőből meg emészthetetlen, nem hiába hogy kócmadzagon rángat a gádzád, de ki is tetszik rajtad. Krrr, brrr, zumm! hát hol kell ezen kacagni? Üres barackmag vagy biz te, semmi egyéb. Ami hangot adsz — az is idétlen, ami meg érne valamit a búggyasodban, azt úgy szedted a begyedbe, mint a szajkómadar.

— Krrrrrr! búggyta a búggyatyú nagy mérgesen. Hát »komjátovics« brrr, hát »horvátovics« krrrrr, hát a »farka« meg az »elevenec«, meg a »nyakonek« resztelese meg a »szagos«, de nem illatos, no meg a »stórvényes« késedelmi kamats mi? krrrrr, kell ennél több humoristico-satyricus? — No várjatok! Megbosszulom magamat rajtatok, ti halátlan emberfajzat! Ezután lehetőleg minden héten oda nyomom a kócmadzagomat az én kedves Aliquisem kezébe, hadd húzza, rángassa teljes erővel, amíg kacajra nem fakadtok a humoristico-satyricus búggyasomon.

És az emberek mit tehettek a kis gonosz e szándéka ellen?

Rendőri felügyelet alá helyezték, mint közveszélyes merénylet? Vagy orvosi megfigyelésért kérik?

Egész világ kacagna őket, ha egy kis búggyatyú ellen ilyen erélyes rendszabályokat alkalmaznának.

— Ej, hadd búggya hát ki magát, hátraoztál el végre. Hiszen úgy se tesz kárt senkiben. Tudja azt mindenki, hogy: bolond lyukból bolond szél búggy! Pedig vane-bolondabb lyuk, mint egy üres barackmag-e?

*

És csodálatos, kedves Aliquis! Éppen az

emberek ezen elhatározása ingerelte a bűggyátlyt olyan szertelen haragra, hogy dühében szét-pattant.

Nem maradt belőle egyéb, csupán két fel barackmagkéreg, egy fadarag, egy kő-c-madzag és egy rothadt alma.

Azt pedig még a Vihadar is eldobta magától, mint hasznavehetlent.

KÖPE.

Gazdászati és üzleti értesítés.

Szentes, 1891. július 12.

Az aratás derekasan folyik, néhány nap múlva túl lesznek rajta gazdáink. A búza minőségén sokat rontottak a múlt heti forró napok, a közbe-közbe jött esők és zivatarok. A termés mennyisége körülbelül 25 százalékot vesztett, a minőség — súly tekintetében — nagyon alaszallott. Lesz tehát rosz közép-termes és minőségileg pirosas-fakó és üszögös, 74 kilogrammostól 80 kilogrammosig.

Arpa szintén megszorult és sok helyt meg is sárgult.

Az üzlet egészen szünetel. Hetipiaci árak a következők:

O búza mm. 8 frt 80 kr., 9 frt.
Uj búza mm. 8 frt, 8 frt 40 kr.
Uj árpa köble 4 frt 40 kr.
Kukorica köble 6 frt.
Zab köble 4 frt 20 kr.
Szalonna mm. 48—49 frt.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátffy Ferencz
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét a nálam főraktáron lévő

mohai „STEFÁNIA” vizre

felhívni.

E kitűnő, az ország minden részében kedvelt ásványvíz nagyhatású gyógyvíz és igen kellemes borvíz.

Kiváló tisztelettel:
Burián József,
fűszer-kereskedő.

3-1

Orvosi bizonylatok

„MARGIT”

gyógyforrásról

„MAGYAR SELTERS”

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikleges vizek között, — vegyi alkotásának szerencsés összetételéből kevéssé szabad szénsv., de gazdag, félig kötött szénsv. tartalmán.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. 30 hatástanuk találtam a légutak és gyomorviharoknak hurutos kórtalmánál. A Selters-Badeni, Vicky stb. vizekkel kioltották, csekélyebb szénsv. tartalmánál fogva a azért vérszék lehetősége, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatását kell tartani, a szénsv. tartalmú vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár a Rókus-kórház igazgatója: Kiválóan jó hatásának bizonyult a legző, emésztő- és vizezőszervek hurutos kórtalmánál olyannyira, hogy teljességon rokonainál más ásványvíz kórtalmánál alig rendelkezék, — csekély szabad szénsv. tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmaznak, a melyekben a seltersi, gleichbergi, gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navrátil Imre egyet. tanár: Toros, gége-, légsző- és körtettségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorhajt volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár: Gége-, tüdő-, gyomor-, vizezhözme illik hurutát szintén jó-ziatja.

Ez közserint Europa legelső s leglatogatottabb tüdőbeteg klimatikus gyógyintézete:

GÖRBERSDORF
a „Margit”-forrás gyógyhatásáról: — Sokoldai legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben a „Margit”-forrás gyógyvizével alkalmazva által a légutak illik hurutos bántalmánál tapasztaltam, hivata érem magomat ezen betegem által kedvesen fogysztott és jól tűrt gyógyvizet a legelsőben ajánlam.

mint a seltersi, gleichenbergi, giesshübli. Előnye, hogy a beteg élvezettel iszák s hogy sem levéve, sem belegezve, a tejben vagy túróban nem okoz semmi vértolódást.

Dr. Kéty Lároly egyet. tanár: Légző, emésztő-szervek, hurutos bántalmánál jó eredménnyel alkalmaztam, seltersi, gleichenbergi, giesshübli vizek fölött kisebb szénsv. tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos: Légző-, emésztő- és vizező-szervek hurutos bántalmánál bátran versenyez a külföldi szikleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek illik hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásában teljesen azonos a seltersi-, giesshübli- és Vicky-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos: Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a legző- és emésztő-szervek kórtalmáitnál.

„Margit”-forrás gyógyvizét alkalmazása által a légutak illik hurutos bántalmánál tapasztaltam, hivata érem magomat ezen betegem által kedvesen fogysztott és jól tűrt gyógyvizet a legelsőben ajánlam.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án.
Dr. Römpler Tódor.

»MARGIT« borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

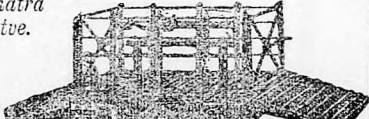
Édeskuty L.

Ugyiszentén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

FUCHS G.
tizedes és százados hidmérleg-gyára
Budapestben.
Gyár:
VI., Külső váci-út 1700. sz.
Iroda és raktár:
VII., Károly-útca 1. szám.

Ajánlja általánosán elismert, legjobb és legtartósabb gyártmányu
tizedes- és százados-, sertés-, marha-,
hid- stb. mérlegeit.

Arjegyzékek kívánatra
ingyen és bérmentve.

KORONA-FORRÁS

(HYGIEA-SPRUDEL.)

orvosi tekintélyek ítélete szerint, nevezetesen: dr. Korányi tanár, kir. tanácsos, dr. Kéty tanár, dr. Kézsmársky tanár, dr. Schwimmer tanár, dr. Stiller tanár, dr. Reinezt főorvos, dr. Herrmann S. főorvos stb. stb. a „KORONA-FORRÁS” nemcsak a legkitűnőbb, legkellemesebb ízű és a legegészségesebb ital, hanem egyszermind a lélekzési, emésztési szervezetek bajaiban, valamint a gyomor-, máj- és vese-betegségeknél első rangú gyógyvíz.

Legtisztább égvényes savanyúvíz, borral vegyítve nem feketit.

12—8

Egyedüli főraktár Szentesen:

Robicsék Gábornénál.

8 érdemérem!
A legjobbnak elismert
kéziharmonika
kapható
Trimmel N. J.-nél
Bécsben
VII. Kaiserstrasse 74.
(Lóvonat megállóhely a Burgvonalon.)
Nagy raktár minden hangszereknek.
Kifogástalan készítmények és olcsó árak.
Arjegyzék ingyen.

Fabián Armin kárpitos és asztalos-butor raktára

Butortvevők figyelmébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a Sajtós-féle házban („Csongrád megyei takarékpénztár” mellett) levő

kárpitos és asztalos-butor raktáramban

dús választékban tartom a jelenkor minden igényeinek megfelelő saját készítésű **fényezett és fénytelen (matt) kárpitos és asztalos-munkát** is, melyek nálam mindenkor a legjutányosabb árban és előnyös fizetési részletben is kaphatók.

Olcso árak, valamint szilárd és pontos kiszolgálásról, kérem, hogy mindenki magának meggyőződést szerezzen.

Diván 15 frttól feljebb. Nádszék párja 4 frt 80 kr.

A nagyérdemű közönségnek az eddigi bizalomért köszönetet mondva, kérem, hogy a jövőben is tisztelettel nagyra becsült pártfogásukban részesíteni sziveskedjenek.

Tisztelettel:

FÁBIÁN ARMIN,

kárpitos és bútorkereskedő Szentesen.

Ugyanitt egy fiú tanulól azonnal felvétetik.

Pontos kiszolgálási Legelősbő árak!

Egyedüli főraktár Szentesen

3-2

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Z S Á K O K

használatra, mérsékelt díj mellett kaphatók
Weisz Bernátné
tyúkpiacra lévő üveg-és porcellán kereskedésében.

Az „ALLIANZ”
élet-és járadék-biztosító részvénytársaság.

Biztosítékul a nemzeti banknál:
500,000 frt letétben.

Elnök:

Thurn-Taxis Jenő herceg.

T. cz.

Van szerencsém szives tudomásul hozni, hogy az „ALLIANZ” élet-és járadék-biztosító részvény-társaság szentesi ügynökségének vezetésével engem bizott meg.

Az intézet biztosítási módozatai közül felemlitem különösen a

munkás- és iparos-biztosítást

heti díjfizetéssel 5 krtól kezdve felfelé, a biztosítottnak még életében kifizetendő tőkére és e szerint egy 20 éves egyn, heti 10 kr. befizetéssel, magának 170 frt tőkét biztosít 60 éves korára, mely összeg korábban bekövetkező elhalása esetén örökösének azonnal kifizetetik.

Ugyancsak nálam van a **Gizella főhercegnő** ó cs. és kir. fensége védnöksége alatt álló

„Gizella”

leánykiházasító egyesület melynek eddigi biztosítási tőkéje **11.000,000 frt.**

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál

A kerületi ügynökség:

Schiller M. Hermann.

„Terrorizált, bajtárs — mindig olyan vadonat új az egyenruhája, rengeteg pénzt adhat a szabójának!”
„Sőt ellenkezőleg! Régente igen! — Most azonban „Benzolinárt” vettem és ezzel legényem mindig tisztán tartja az egyenruhákat — rengeteg m-gtakarítás!”
„Benzolinárt? Ugyan mondja, miféle csudaszor az?”

Benzolinár, hatóságilag védve, eltávolítja a peccéteket bársonyból, selyemből és keliméből stb, anélkül, hogy azok szövetét vagy színét legkevésbé is megtámadná. Tisztítja az egyenruhák hajtókait, aranyat, elefántcsontot stb., stb., szóval: nem hiányozhat egy háztartásban sem.

Benzolinárt a legtöbb droguistánál kapni eredeti üvegekben 60 krért.

Roloff Vilmos

5-1 vegyészeti műterme, Lipcsében.

Ausztria-Magyarország bizományi főraktára:

Reiner Ferenc és Lipót

gyógyszergy-kereskedése, Budapesten, király-utca 41.

A patóczy János urnak K.-Szt.-Mártonon, a kúrti homokon lévő pincéjében 80 hektó

kitünő fehér bora

van eladó; alkut lehet tenni saját házánál vagy a pincéjében. 2-2

Sarg Glycerin-fog-Grém-je,

A fogak szépsége Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztító szer

KALODONT

Orvosrendőrileg megvizsgálva. Utónagyon praktikus. Illatosan üdítő.

A leggyöngédebb fogzománóra is ártalmatlan.

Jegyzet: Németországban, Franciaországban stb. a legnagyobb sikerrel behozva, ug az udvarnál, valamint a magas körökben és a legegyszerűbb polgári családnál használatban van.

Kapható a gyógyszerárakban, darabonként 35 krért. 50-43

Szentesen: id. Várady Lajos gyógyszerárban.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:

VI., külső Váci-út 1696/99.

Városi iroda és raktár:

VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitünő és szilárd szerkezetű,

gőz- és járgánycséplő-készületeit és számos alsó díj járással sítántottat; szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabadalm. mélyítő-ekéit,

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekéit, — talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit,

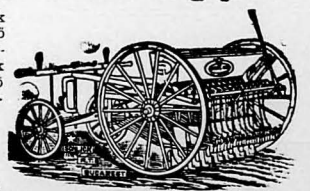
valamint 24-18

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavető-gépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER- és VIDATS-rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsológék és darálógék, szabad. Jékay-féle „Hungaria” áralógék erőhajtásra, örömlalmok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai keverték és marokrák arató-gépek és fűkaszálogépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentre.

Kezességi tőke :
6 1/2 millió forinton felül.

Elnök :

Beniczky Ferencz úr,
ő felsége val. belső titkos tanácsosa.

10 kr. heti díjjal baleset elleni és élet-biztosítás!

Ember munkálj, légy takarékos; biztosítsd életedet és testi épségedet!

Csak 10 krajcár heti díjjal!

1890. év december 31-én kifizetett
kárösszeg:

50 millió forinton felül.

Igazgató:

Ferenchich Vilmos.

Mindenki 20-tól 60 éves korig nem és rang különbség nélkül felvétetik, — például egy 20 éves egyén 10 kr. heti díjért biztosíthat halála esetére 156 frt 75 krt — és ezenkívül minden kötvény birtokosa első foku rokkantság esetére 100 frtot, másod foku rokkantság esetére 50 frtot; — ha a biztosított, baleset folytán munkaképtelen, ágybafekvő beteg, napi kárpótlást kap, 50 krt; ha szobátörző beteg, 35 krt és ha betegsége szobához nem köti, napi kárpótlás 25 kr.

Felvételek a »Magyar Francia Biztosító Részvény-Társaság« helybeli képviselőjénél:

HOFFMANN JAKAB kereskedőnél eszközölhetők.

Ugyanott bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Vegyztizta, viztiszta:

kitűnő, leghatásosabb véd-és gyógyító-anyag állatok járványos betegségei és fertőtlenítő mosóvíz sebeknél.

12-1:

Prospektusok és
használati útasi-
tás ingyen és
bérment-
ve kül-
detnek

Szinben
pirosas.
Egyetlen tö-
kéletes, szagta-
lan — fertőtlenítő-
szer betegszobák, ür-
székek, istállók stb. ré-
szére. — Vegyszeti labo-
ratórium állatgyógyászati és
fertőtlenítő célokra.

ERNST HENRIK
BÉCS, III/2, Hörnesgasse 19. sz.

„ANTI-PARASITICUM“

EXCELSIOR-KÁVÉ

(pörkölt szemes kávé)

saját mód szerint és a belföldön kizárólagosan általunk pörkölt, a legkiválóbb kávéfajokból összeállított keverék, mely a forgalomban eddig előfordult pörkölt kávékat zamat és erő tekintetében jóval fölülmulja és azokhoz képest legalább 25%-nyi megtakarítást nyújt. — **EXCELSIOR-KÁVÉ** száraz helyen éveken át is megtartja kitűnő tulajdonságait.

Finomra való őrlés ajánlatik.

Kéretik a védjegyre ügyelni.
Kapható 5, 2, 1 és 1/2 kilós csomagokban, minden nevezetesebb gyarmatárú- és fűszerkereskedésben.

Első magyar gőz kávé-pörköldé
Wertheimer és Frankl Budapest.

Minták kívánatra ingyen és bérmentesen.

Üzlet-feloszlatás.

NYIRI GERZON úri-útca
III. tized 137. sz. saját házában
(dr. Polacsek Albert úr háza át-
ellenében) lévő rőfös üzletének
teljes feloszlatása folytán, min-
dennemű rőfösárúk

gyári áron alól 30% és 50%

kaphatók a legfinomabb voál
és kartonok 13 krtól kezdve,
női-ruha-szövetek 15 kr-
tól kezdve.